

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

คำสอนเรื่องการกลับชาติมาเกิดของพระพุทธศาสนานิกายวัชรยานแบบธิเบตเป็นการกลับชาติมาเกิดที่มีเจตนาตามอุคมคติของพระโพธิสัตว์ และเป็นไปได้เพราะความสำเร็จในการปฏิบัติสมาธิในระดับสูงสุดคืออนุคร โขคัมภีระ โดยมีการบรรลุผลสำเร็จ หรือหลุดพ้น หรือการเข้าถึงธรรมหลักๆ อยู่ ๓ ขั้นตอน คือ

๑) บรรลุธรรมในแสงกระจ่างหรือจิตประภัสสรในตอนตาย โดยในขั้นนี้จะเป็นขั้นการบรรลุธรรมในขั้นสูงสุดของนักปฏิบัติ เป็นขั้นของการบรรลุธรรมกาย เป็นขั้นอันถือได้ว่าเป็นขั้นของการบรรลุพุทธภูมิ บรรลุพุทธภาวะเป็นของการตรัสรู้ที่สมบูรณ์หรืออิริณิพพาน แต่ด้วยปณิธานของพระโพธิสัตว์และอำนาจแห่งการบรรลุพระธรรมนั้นจึงกลับมาเกิดใหม่ในโลกมนุษย์นี้เพื่อช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ โศก โรคภัยจากความทุกข์ในสัมสาราหรือวัฏสงสารรวมทั้งช่วยเหลือจุนเจือบริการแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ผู้เป็นพ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติสนิท มิตรสหาย ผู้เป็นเพื่อนร่วมทุกข์เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น การทำสมาธิเข้าถึงความสุขและศุขยตาในสภาวะของแสงกระจ่างแห่งความตายหรือจิตประภัสสรนี้ก็ไม่ได้ต่างกับที่พระอรหันต์เข้านิโรจน์สมาบัติ อันเป็นการทำสมาธินำจิตเข้าพ่อนพักเนาในสภาวะแห่งความสุขในพระนิพพาน โดยหลักการแล้วเราก็อาจถือได้ว่าเป็นลักษณะอันเดียวกัน โดยที่พระโพธิสัตว์ในวัชรยานนั้นอาจจะคุ้นเคยกับสภาวะนี้อยู่แล้วตั้งแต่ตอนยังมีชีวิต เพราะก็ทำสมาธิในการปฏิบัติอนุคร โขคะเลียนแบบการตายเพื่อเข้าถึงธรรมชาติเดิมแท้ของจิตหรือพุทธภาวะที่เกิดขึ้นในกระบวนการขั้นสุดท้ายในตอนตาย ทั้งยังปฏิบัติเข้าถึงจิตนี้ในตอนหลับ และรวมถึงในตอนอื่นๆ ด้วย

๒) การบรรลุธรรมในบาร์โคหรืออंतरภพ ขั้นนี้นักปฏิบัติจะใช้อำนาจของสมาธิเปลี่ยนกายจิตที่เกิดจากกรรมของสัทเวสีให้เป็นกายมาฮาหรือกายเนรมิต แล้วทำสมาธิเข้าถึงศุขยตาในสภาวะนี้ และในขั้นนี้นักปฏิบัติจะบรรลุธรรมในขั้นที่รองลงมา คือการบรรลุพระสัมโพคณกายหรือกายแห่งความสุขหรือกายทิพย์ของพระพุทธเจ้า หากท่านประสงค์ท่านก็จะได้ไปเกิดใหม่ในดินแดนอันบริสุทธิและความสุข และทั้งยังอุคมด้วยธรรมของพระพุทธเจ้า นี้ก็ไม่แตกต่างจากการไปเกิดใหม่ในดินแดนแห่งพระธรรมของพระอริยะในสวรรค์ชั้นสุทธาวาสของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท

๓) การบรรลุธรรมในช่วงขณะแห่งสภาวะของการเกิด ในขั้นนี้เป็นการบรรลุธรรมในขั้นที่ต่ำสุดในสามขั้นนี้ แต่ก็ยังถือได้ว่าเป็นการบรรลุธรรมในขั้นสูง โดยในขั้นนี้นั้น นักปฏิบัติจะทำสมาธิใน

กายมาขาหรือกายนิมิตน์เข้ามาเกิดใหม่ในครรภ์มารดาด้วยความรู้ตัวทั่วพร้อมด้วยเหตุนี้ท่านจึงดำรงคงอยู่ด้วยสติและสัมปชัญญะ และมั่นคงอยู่ด้วยสมาธิภาวะและความสำเร็จในธรรม ในขั้นนี้ท่านจึงบรรลุพระนิรมาณกายอันกายเนื้อของมนุษย์ อันทำให้ท่านสามารถกลับมาถือพื้นศึกษารวมด้วยกายใหม่ที่ท่านได้มาได้ประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็วเทียบเท่ากับเมื่อชาติก่อนและทำให้ท่านสอนธรรมได้เป็นเลิศจากความสำเร็จในทางธรรมนั้น โดยไม่ต้องมานับหนึ่งใหม่ ซึ่งนี้ก็ไม่ได้ต่างกับความฉลาดของเด็กอัจฉริยะในด้านต่างๆ ไม่ได้ต่างกับผู้ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดในชีวิตในด้านต่างๆ เพียงแต่ความสำเร็จของพระโพธิสัตว์เป็นความสำเร็จในทางธรรม ขณะที่คนอัจฉริยะเหล่านั้นเป็นความสำเร็จในทางโลก และก็ไม่ได้ต่างกับการที่พระนาคเสนที่เป็นเทพอยู่บนสวรรค์ลงมาเกิดยัง โลกมนุษย์เพื่อสอนธรรมแก่พระยามิลินท์ และก็ไม่ได้ต่างกับการที่พระโพธิสัตว์เสด็จจากสวรรค์ชั้นดุสิตลงมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะหรือสิทธารถะเพื่อมาบำเพ็ญภาวนาหรือเกิดมาเพื่อเป็นตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และในอนาคตพระศรีอาริยมคตวัชหรือพระพุทธเจ้าแห่งความเมตตาที่ตอนนี้กำลังแสดงธรรมอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต ก็จะเสด็จลงมาเกิดในโลกมนุษย์ มาอยู่ในร่างมนุษย์หรือนิรมาณกาย และบำเพ็ญภาวนาก่อนเกิดการตรัสรู้ขึ้นมาแบบเดียวกับพระศากยมุนีพุทธเจ้า และก็แบบเดียวกับการกลับชาติมาเกิดของพระหรือลามะโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนาในนิยายวัชรยาน

นอกจากนี้ ในงานวิจัยเล่มนี้ได้ทำการศึกษาการกลับชาติมาเกิดขององค์ดาไล ลามะองค์ที่ ๑๔ อันเป็นพระประมุขในทางธรรมของพระพุทธศาสนานิกายวัชรยานและเป็นพระประมุขทางโลกของชาวทิเบตและประเทศทิเบต อันเป็นประเทศที่อุดมด้วยธรรมะและถ่อมตัวต่อโลกสมัยใหม่ จากการศึกษาพบว่าองค์ดาไล ลามะที่ ๑๔ ก็องค์ดาไล ลามะที่ ๑๓ มาเกิดโดยแท้จริง เป็นผู้กลับชาติมาเกิดหรือหลุดตามความหมายดั้งเดิมตามตัวอักษรที่แท้จริง ด้วยความสามารถของการบรรลุผลสำเร็จในทางธรรมขั้นสูงสุดคือการบรรลุธรรมในขั้นของแสงกระจ่างแห่งความตายหรือบรรลุพระธรรมกาย แล้วทำสมาธิด้วยความรู้ตัวทั่วพร้อมในทางธรรมนั้นเข้ามาเกิดในโลกมนุษย์ตามอุดมการณ์ของพระโพธิสัตว์ ตามน้ำพระทัยแห่งความกรุณาต่อสรรพสัตว์ และจากการศึกษาพบว่าพระองค์เป็นพระนิรมาณกายของพระอวโลกิตศวร โพธิสัตว์ตามคำกล่าวจริง เพราะพระอวโลกิตศวร โพธิสัตว์เป็นผู้บรรลุภูมิธรรมในขั้นสูงจึงสามารถแบ่งภาคลงมาเกิดยัง โลกมนุษย์นี้ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยเหลือสรรพสัตว์ตามอุดมคติแห่งความรักของพระโพธิสัตว์

บทนี้ยังได้เปรียบเทียบการกลับชาติมาเกิดนี้กับการเกิดใหม่ของพระพุทธศาสนานิกายเดรวาท และพบว่าการกลับชาติมาเกิดคือการมาเกิดที่ประกอบด้วยเจตนาและเป็นไปตามความสำเร็จในทางธรรม ส่วนการเกิดใหม่ในเดรวาทนั้นคือการเวียนว่ายตายเกิดของปุถุชนทั่วไปซึ่งเป็นไปตามกรรมคุณชนนที่ลอยไปตามลม

แทบทุกบทของงานวิจัยเล่มนี้ ะปรากฏข้อความทางพุทธจริยศาสตร์อยู่มาก เพราะเป็นงานทางพุทธศาสนาจึงไม่แห้งแล้งจริยธรรม และเนื่องจากงานนี้เป็นงานทางศาสนาเป็นงานทางพุทธปรัชญา เนื้อเรื่องและข้อความอาจจะเกินเลขความคุ้นเคยแต่เดิมๆอยู่บ้าง ท่านพุทธทาสก็เคยใช้ภาษาประเภท

หิวหิวมาแล้ว เช่นคำว่าตัวกูของกูอันเป็นการฟาดฟันกับอัตตาโดยตรง งานทุกงานย่อมมีเอกลักษณ์ เป็นของตนเอง งานทุกงานย่อมไม่เหมือนกัน การจะทำให้งานทุกงานเหมือนกันไปหมด จะทำให้งาน นั้นๆ สูญเสียเอกลักษณ์ของตัวเอง และจะทำให้เนื้อหาของงานแต่ละงานขาดเสน่ห์ ถ้าเป็นงานพุทธ ศาสนาก็จะทำให้เนื้อหาของพุทธศาสนาขาดเสน่ห์ เปรียบเหมือนทุกคนแต่งตัวเหมือนกันหมดตัดผม ทรงเดียวกันหมด จะทำให้คุณค่าบางอย่างหายไป แต่นี่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะทำให้คุณค่าของวิธีวิจัย ลดความสำคัญลงไป เพราะหากจับเอาประเด็นเนื้อหาสาระกลับจะมีแต่การช่วยเสริมซึ่งกันและกันยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญในงานวิจัยฉบับนี้ก็คือมุ่งประโยชน์เป็นสำคัญและประโยชน์นั้นควรจะมาสู่ภาคปฏิบัติ ไม่ใช่การวางอยู่บนหิ้ง และถ้าประโยชน์นั้นอยู่ในการปฏิบัติ ประโยชน์นั้นย่อมแผ่กระจายเป็นวงกว้าง ไม่จำกัดอยู่ ที่ใดที่หนึ่ง แล้วสังคมก็จะได้สิ่งที่ตอบแทน

ข้อเสนอแนะ

สิ่งที่น่าจะมีการทำความเข้าใจต่อไปหรืออธิบายขยายความในเกรวาท คือ ประเด็นเรื่องของ ศัพท์คำว่า สัมภเวสี อันตรภพ คันธัพพะ ในแง่ของที่มาที่ไป ที่ใช้กันอยู่และที่เคยใช้กันมาแล้ว และสามารถชี้คำเหล่านี้โยงกับคำว่าวิญญาณหรือจิตตจิต-ปฏิสนธิจิต หรือแสดงความสัมพันธ์กันว่าเป็นมา อย่างไร เพราะจะทำให้มีความชัดเจนขึ้นในคำเหล่านี้ในบริบทของเกรวาท ยกเว้นว่าประเด็นที่มานั้นไม่ ชัดเจนพอ

ประเด็นเรื่องผี ทั้งในทางเกรวาทและวัชรยานว่าผีนี้มีจริงหรือไม่อย่างไร แบบไหน โดยเกรวาท อาจจะพิจารณาในเรื่องภพภูมิของเปรตเป็นต้น ส่วนวัชรยานอาจจะต้องศึกษาเรื่องผู้ที่มีกรรมที่ไม่ได้ไป เกิดในภพภูมิต่าง ๆ หลังจากพ้นบาร์โดมาแล้ว จึงมาเกิดเป็นภูตผีปีศาจ เป็นต้น เพราะเรื่องนี้ก็เป็นเรื่อง หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของคนส่วนใหญ่ ถ้าเราสามารถอธิบายให้เกิดความกระจ่างอย่าง น้อยก็ในเรื่องการมีอยู่ของสิ่งเหล่านี้ และอิทธิพลที่กระทบต่อชีวิตมนุษย์ตามหลักพุทธศาสนาไม่ว่าจะ เป็นนิคายใดก็จะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตได้พอสมควร หรืออย่างน้อยเราควรอธิบายได้ว่าวิญญาณผู้ตายมี หรือไม่มีอย่างไรในทางพุทธศาสนา หากว่าไม่มีเพราะตายแล้วเกิดเลยก็จะเป็นประโยชน์ในทางหนึ่ง หากว่ามีจะมีอยู่แบบใด สามารถมาหลอกมาหลอนมนุษย์ได้หรือไม่ หรือว่าสิ่งที่มาหลอนนั้นไม่ใช่ วิญญาณผู้ตาย แต่เป็นภูตผีปีศาจจริงๆ และถ้าไม่มีทำไมเราต้องกลัวด้วย ทำไมเราต้องนำพามาสู่จิตใจ ด้วย ในประเด็นทางพุทธศาสนากล่าวถึงเรื่องนี้ไว้อย่างไร เป็นต้น

สำหรับผู้ที่สนใจประเด็นทางศาสนาเปรียบเทียบอาจจะเปรียบเทียบคัมภีร์ปฐมกาลของคริสต์- ศาสนากับอัครคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา อาจจะศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องที่เกี่ยวกับการกำเนิด โลก กำเนิดจักรวาล ในแง่วาสนาหรือความโน้มเอียงทางจิตของอภัสสรพรหมที่ทำความผิดพลาดต่างๆขึ้น จนเป็นเหตุให้เสื่อมจากความเป็นพรหม จนกลายมาเป็นมนุษย์ และยังมีการทำผิดขึ้นอยู่กับเรื่องต่างๆตั้งแต่นั้น มาจนบัดนี้ กับความผิดพลาดที่เป็นบาปดั้งเดิมของอาดัมกับอีฟ เป็นต้น

กรณีของผู้ที่สนใจในทฤษฎีวิวัฒนาการของทางวิทยาศาสตร์สามารถเปรียบเทียบกับการสอนในอัครคัมภีร์ได้ ในแง่ของการกำเนิดมนุษย์หรือสัตว์โลก ว่าคนเราเวียนว่ายตายเกิดมาจากหรือ ณ จุดหนึ่งหากจะตัดเอามากล่าวก็คือการเริ่มจากอภิสรรพพรหม แล้วเสื่อมลงมาเรื่อยๆจนเวียนว่ายตายเกิดในภพภูมิต่างๆจนกระทั่งถึงความเป็นสัตว์เดรัจฉานหลายๆเซลล์จนเหลือเซลล์เดียว โดยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างกับทฤษฎีวิวัฒนาการที่กล่าวว่าชีวิตเริ่มจากความเป็นสัตว์ชั้นต่ำ เช่น สัตว์เซลล์เดียวแล้ววิวัฒนาการพัฒนาเป็นสัตว์ชั้นสูงเช่นมนุษย์พร้อมๆกับการวิวัฒนาการของจิตมาเป็นจิตมนุษย์เช่นในปัจจุบันว่า เป็นไปได้หรือมีปัญหอย่างไร และการพัฒนาที่ว่ามันจะไปไหนต่อ จิตหรือชีวิตจะเป็นอย่างไร ในเวลาหลังความตาย และถ้าเป็นการพัฒนามาแบบนี้แล้วเราสามารถฝึกจิตให้ตรัสรู้ได้หรือไม่อย่างไร หรือว่ามีเป้าหมายของชีวิตหรือไม่ มีนรก สวรรค์สำหรับทรรสนะนี้หรือไม่ หรือนิพพานอันเป็นบ้านหรือเป้าหมายทางจิตวิญญาณนั้นสามารถทำความเข้าใจได้จากทรรสนะนี้ไหม เช่นนี้เป็นต้น

สำหรับผู้สนใจจักรวาลวิทยาก็อาจจะเปรียบเทียบทฤษฎีบิกแบงที่เกี่ยวกับการระเบิดหรือการกำเนิดจักรวาล กับพระอัครคัมภีร์ที่กล่าวถึงการเกิด การทำลายของโลก ของจักรวาลในทางพระพุทธศาสนาก็ได้

ประเด็นของทฤษฎีที่เกี่ยวกับเรื่องความต้องการของชีวิต เช่นในเรื่องของหน่วยทางพันธุกรรม หรืออื่นที่กล่าวถึงความสำคัญของยีน ในแง่ของการมีอิทธิพลต่อความต้องการของชีวิต สามารถทำการศึกษเปรียบเทียบได้กับยาพิษทั้งสามของพระพุทธศาสนา อันได้แก่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง หรือแม้แต่การเทียบได้กับแรงกระตุ้นการกระทำอันเกิดจากปมทางเพศของสำนักจิตวิเคราะห์หรือหากจะพิจารณาร่วมกับแรงกระตุ้นของการกระทำอันเกิดจากความกรุณา ก็จะให้เห็นภาพที่ชัดเจน เช่นนี้เป็นต้น

กล่าวสำหรับประเด็นทางศาสนาเปรียบเทียบอีกประเด็นหนึ่งนั่น คำสอนในเรื่องบาร์โดหรืออันตรภพ หรือชีวิตหลังความตายอันกลายเป็นสัมภเวสีที่อยู่ในบาร์โด หากผู้สนใจจะนำไปเปรียบเทียบกับแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายที่รอกการพิพากษาของคริสต์ศาสนาก็เป็นสิ่งที่ทำให้เช่นกัน ทั้งเปรียบเทียบให้เห็นถึงสภาวะความเป็นอยู่ของชีวิตหลังความตาย ประสพการณ์ที่จะต้องประสพพบเจอ และในเรื่องอาหารการกินอยู่ หรือกายมีสภาพร่างกาย การมีความสามารถพิเศษต่างๆ รวมถึงจำนวนวันเวลาที่อยู่ในภพนี้ และเปรียบเทียบในแง่ปัจจัยที่มีผลให้ไปเกิด และที่ที่จะไปเกิดนั้นกล่าวไว้ต่างกันอย่างไร

ประเด็นเรื่องอัจฉริยะบุคคล หากประสงค์จะนำมาพิจารณา อาจวิเคราะห์ได้ในแง่ของกรรม การเวียนว่ายตายเกิด รวมถึงการกลับชาติมาเกิดในพระพุทธศาสนา อันถือเป็นการสังสมกรรมที่ทำให้เกิดความเป็นอัจฉริยะนั้น และสามารถที่จะวิเคราะห์อัจฉริยะบุคคลในสาขาอาชีพของโลกตามที่เราเห็นได้พอสมควร

ประเด็นหลายอย่างในชีววิทยาศาสตร์ทางการแพทย์สามารถนำมาขยายประเด็นและนำมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดอื่นๆอีกได้ รวมทั้งยังมีอีกหลายประเด็นที่ผู้วิจัยยังไม่ได้หยิบยกมาพิจารณา นี้ก็ควรได้รับการหยิบยกมาช่วยกันศึกษาที่จะเกิดคุณประโยชน์ต่อชีวิตโดยรวม